

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-04- Nr.

TEIKIMAS DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Teikiame patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnio 3 dalies ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 666 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo“ projektą (toliau – Projektas).

Projektas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai buvo pateiktas 2022 m. balandžio 14 d. ir pristatytas 2022 m. balandžio 19 d. Tarpinstituciniame pasitarime (TAP-22-651).

Projektas patikslintas pagal 2022 m. balandžio 19 d. Tarpinstituciniame pasitarime Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atstovo išsakytas pastabas, patikslinimai su Finansų ministerija 2022 m. balandžio 19 d. suderinti darbo tvarka.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos ir pasiūlymai Projektui pateikti 2022 m. balandžio 19 d. išvadoje Nr. NV-1035, į daugumą pastabų atsižvelgta ir Projektas atitinkamai patikslintas, dėl pastabų, kurioms nepritarta arba pritarta iš dalies, parengta derinimo pažyma.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės 2022 m. balandžio 20 d. pažymoje Nr. NV-1055 atkreipiamas dėmesys į kai kuriuos aspektus, dėl jų tiksliname teikimą:

1) rengiant Projektą buvo atsižvelgta į institucijų pasiūlymus dėl decentralizuoto lėšų administravimo ir išmokėjimo modelio tikslingumo, buvo surengta po keletą susitikimų su Generalinės prokuratūros, Policijos departamento, Lietuvos advokatūros atstovais. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2021 m. kovo 19 d. nutarimą įgyvendinantys Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnio 3 dalies ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 666 straipsnio 2 dalies pakeitimai įsigalios 2022 m. gegužės 1 d., buvo nuspręsta, jog nustatyti centralizuotą išlaidų atlyginimo modelį šiuo metu nėra tikslinga, nes vienai institucijai tenkanti organizacinė ir administracinė našta būtų per didelė, iškiltų žmogiškųjų išteklių problema, būtų pareikalauta daug laiko resursų. Nustatant decentralizuotą lėšų administravimo ir išmokėjimo modelį organizacinė ir administracinė našta institucijoms būtų paskirstoma proporcingai. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija yra politiką formuojanti institucija ir negali vykdyti mokėjimo funkcijų, t. y. tokia funkcija iš esmės nėra būdinga Teisingumo ministerijai. Be to, minėtų susitikimų su suinteresuotomis institucijomis metu buvo akcentuota, kad decentralizuotas modelis nustatomas laikinai, t. y. vėliau, kai jau bus aiškus decentralizuoto modelio veikimo mechanizmas, praktikoje kylantys iššūkiai ir pan., bus

galima spręsti klausimą dėl advokato išlaidų atlyginimo modelio pakeitimo alternatyvų, įvertinant galimybes plėsti tokių išlaidų atlyginimo tvarką dėl tiek dėl nutrauktų ikiteisminių tyrimų, tiek ir dėl nutrauktos administracinės teisenos;

2) Projektui įgyvendinti bus reikalingos papildomos valstybės biudžeto lėšos, tačiau nėra galimybės apskaičiuoti konkrečios jų sumos šiuo metu. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija 2022 m. kovo 25 d. elektroniniu paštu Lietuvos Respublikos finansų ministerijai pateikė preliminarūs paskaičiavimus Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo lėšoms 2023 m. suplanuoti (apie 1 500 000 Eur), akcentuojant, kad skaičiavimai yra labai spekuliatyvūs, paremti tam tikrų kategorijų ribotais duomenimis. Pažymėtina, kad tiek išteisintų asmenų skaičius baudžiamosiose bylose, tiek nutrauktų administracinių nusižengimų bylų skaičius kasmet iš esmės yra skirtingas, jis negali būti nuspėjamas ar kitaip prognozuojamas kitiems metams, vadovaujantis vien einamųjų metų statistika. Be to, asmens patirtos išlaidos advokato paslaugoms apmokėti kiekvienoje byloje gali iš esmės skirtis, priklausomai nuo proceso trukmės, atliktų procesinių veiksmų skaičiaus ir pan. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija nedisponuoja duomenimis, kiek išlaidų jau yra atlyginta po Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2021 m. kovo 19 d. nutarimo priėmimo, teismams priteisiant išlaidas advokato paslaugoms atlyginti, nes tokius teismų sprendimus vykdo ne Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, o konkrečios institucijos, vadovaujantis laikinąja tvarka pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos parengtas rekomendacijas. Tokius statistinius duomenis minėtos konkrečios institucijos, atlyginančios advokato išlaidas, tikėtina, galėtų turėti tik vėlesniuose etapuose;

3) siūlomame teisiniame reguliavime įtvirtinta nuostata, kad kiekviena institucija, remdamasi savo vidiniais teisės aktais, turėtų patikrinti (įvertinti), ar teismo sprendimas, kuriuo asmuo baudžiamojame byloje buvo išteisintas ar jam administracinio nusižengimo byla nutraukta, ir kuriam atlygintinos advokato išlaidos, nebuvo nulemtas tyčinių pareigūno veiksmų. Regreso vykdymas nėra specifinių teisinių žinių reikalaujanti veikla, ji gali būti vykdoma bendrą teisinę kompetenciją turinčių asmenų, todėl Projekto nuostata dėl regreso yra tikslinga, kylanti iš įstatymų (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybė, atlyginusi dėl ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuratūros ar teismo pareigūno, teisėjo tyčinių veiksmų (aktų) atsiradusią žalą, įgyja regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisę, kurią įgyvendindama privalo teismo tvarka išieškoti iš šių asmenų tiek, kiek ji sumokėjo žalos atlyginimo; pagal šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies nuostatas turtinė žala, be kita ko, apima ir turėtas išlaidas, t. y. atstovavimo išlaidas).

4) kaip minėta, Projektu siūloma advokato ar advokato padėjėjo suteiktų paslaugų išlaidų atlyginimo tvarka nustatoma laikinai, klausimas dėl tokių išlaidų atlyginimo modelio pakeitimo bus sprendžiamas vėliau, įvertinant galimybes plėsti šių išlaidų atlyginimo tvarką tiek dėl nutrauktų ikiteisminių tyrimų, tiek ir dėl nutrauktos administracinės teisenos. Tačiau Projekte nėra tikslinga nustatyti konkretų terminą, iki kurio galiotų siūloma tvarka, nes modelio keitimas ir galimas advokato išlaidų atlyginimo atvejų plėtimas susijęs tiek su valstybės finansinės galimybėmis, kurių, dar nepradėjus veikti Projektu siūlomai tvarkai, nėra galimybės įvertinti, tiek su kitomis svarbiomis aplinkybėmis (pavyzdžiui, institucijų informacinių ir duomenų sistemų efektyviu panaudojimu administruojant advokato ar advokato padėjėjo išlaidų atlyginimo procesą ir pan.).

Projektas neprieštarauja Aštuonioliktajai Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72.

Projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Prašome Projektą svarstyti artimiausiame Tarpinstituciniame pasitarime ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdyje.

Projektą parengė Teisingumo ministerijos Teisinio atstovavimo grupės vadovas Ričard Dzikovič (tel. 8 602 66 973, el. paštas: ricard.dzikovic@tm.lt) ir patarėja Dvilė Vaivadaite (tel. 8 671 88 237, el. paštas: dovile.vaivadaite@tm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 106 straipsnio 3 dalies ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 666 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo“ projektas, 6 lapai.

2. Derinimo pažyma, 9 lapai.

Teisingumo ministrė

Evelina Dobrovolska

Dovilė Vaivadaite, +370 671 88 237, el. p. dovile.vaivadaite@tm.lt